

Izšla vsak dan razen sobot, nedelj in praznikov.
Issued daily except Saturdays, Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravljalni prostor:
2657 South Lawndale Ave.

Office of Publication:
2657 South Lawndale Ave.
Telephone, Rockwell 4904

Cena lista je \$6.00

Entered as second-class matter January 18, 1932, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

CHICAGO, ILL., PETEK, 17. MAJA (MAY 17), 1940

Subscription \$6.00 Yearly

STEV.—NUMBER 98

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

ETO—YEAR XXXII.

Amerika potrebuje 50,000 bojnih letal, pravi Roosevelt

Angleški letalci sestrelili čez sto nemških bombnikov. Belgijske čete uspešno odbijajo naskoke na utrdbe pri Liegu, katere oblega nemške kolone. Letalska ofenziva omogočila francoski protinapad na nazijske postojanke na južni strani Sedana. Koncentracija nemških divizij ob švicarski meji

WASHINGTON, D. C., 12. maja. — Predsednik Roosevelt je v svoji posredni, katero je osebno prejel na skupni seji obeh senatov, pozval kongres, naj dodeli 1,182,000,000 za ojačanje ameriške oborožene sile. Američani naj zgradijo 50,000 bojnih letal, da se zaščiti pred možnostjo napada. V svoji posrednici je poudaril, da celo mesta v središču Amerike — St. Louis, Kansas City in Omaha — so lahko napadena.

BUDIMPEŠTA, OGRSKA, 17. maja. — Nemčija pošilja močnejše in mehanizirane divizije v bližino slovaško-ogrsko meje, se glasi poročilo iz Bratislave, glavne mesta Slovačije. Na vojaških letališčih pri Dunaju in v Slovačiji se nahaja na stotine nemških bojnih letal. V koncentraciji nemške oborožene sile ni viditi možnosti Hitlerjevega napada na Rumunijo, da nemška vojska masovno dobi rumensko olje, ki ga potrebuje za svoje vojne operacije.

PARIZ, 17. maja. — Glavno francosko mesto je bilo sinoči postavljen pod militarni nadzor. Vrhovno poveljstvo je izdalo ukaz, da se nemške sile priznajo, da ne morejo prebrati več milijonov na francosko ozemlje. Akcija pomeni, da je kontrola Pariza prešla v roke vojaških avtoritet.

LONDON, 17. maja. — Angleške čete so vrgle Nemce po srednjih bitkah na vzhodni strani Evrope, Belgija, nazaj. Vročne boje so se vršile ves dan na ulicah tega mesta.

London, 16. maja. — Vrhovno poveljstvo je naznanilo, da so angleški letalci uničili najmanj 124 nemških bombnikov, odkar je pričela nazijska ofenziva na zapadni fronti in v Belgiji. Nadalnjih 24 nemških bombnikov so razbile krogle iz topniških baterij. Angleška letalska ofenziva je omogočila francoskim četam protinapad na nemške pozicije na južni strani Sedana in nacisti so se morali umakniti. Poročilo dostavlja, da so Nemci pričeli zdaj naskakovati francoske postojanke na severni strani Sedana.

Belgijski komunikati se glasi, da belgijske čete še vedno drže utrdbe pri Liegu in uspešno odbijajo nemške naskoke, ki trajajo že od zadnje sobote. Utrdne oblega močna nemška armada. Belgijci so poginili v zrak več železniških mostov in s tem ustavili prodiranje Hitlerjevih čet.

Mornarični minister je naznanil, da je bil britski rušilec Valentine poškodovan, ko so ga nemški letalci napadli z bombami v bližini holandskega obrežja. On je zanjal poročilo iz Berlina, da so Nemci potopili tri britske bojne ladje v zadnjih dneh. Dejal je, da je bila samo ena angleška podmornica potopljena.

Bazel, Švica, 16. maja. — Nemški motorizirani divizion, ki so zbrani v bližini švicarske meje, se je včeraj pridružil artiljeriji. Divizije se nahajajo na nemški strani Rena ob Bazlu. Velika oborožena sila je koncentrirana tudi pri Schaffhausenu in pripravlja se na pohod.

Francoske čete prihajajo v bližino švicarske meje, Švica je pri zahtevi, da vseindijski kon-

Revizija trgovinskih restrikcij

Ameriška vlada dobila zagotovila

Washington, D. C., 16. maja. — Državni departament je objavil izjavo, v kateri citira zagotovila reprezentantov Velike Britanije in Francije, da bodo storili vse, kar je v njih moči, glede revizije restrikcij, ki so bile uveljavljene v zvezi z izvajanjem blokade proti Nemčiji in ekonomski politiki. Zaradi blokade in ekonomske politike za zaveznikov je prizadeta ameriška zunanja trgovina.

Izjava je bila podana potem, ko sta se Frank Ashton-Gwatkin, svetovalec in reprezentant angleškega ministrstva za ekonomsko vojno, in profesor Charles Rist, bivši guvernir-francoske državne banke, oglasila v uradu državnega tajnika Hulla. Konferenca je trajala dve uri.

Tu ne pričakujejo, da bodo dana zagotovila predstavnikov Anglije in Francije takoj prinesle spremembo situacije. Obe državi bosta še nadalje pazili, da blaga, ki ga Amerika pošilja v tujemstvo, ne bo dobila Nemčija.

"Vladi obeh držav se zavedata, da je blokada težak udarec ameriški zunanji trgovini," se glasi izjava. "Obe bosta storili korake, da ne bo v bodočnosti vzrokov za pritožbe s strani ameriške vlade. Velika Britanija in Francija bosta povečali kupovanje ameriških poljedelskih pridelkov na stopnjo v soglasju z obstoječo situacijo."

Pariz, 16. maja. — Holandski zunanji minister Eelco N. van Kleffens sodi, da je bilo 100,000 holandskih vojakov ubitih in ranjenih v bitkah z Nemci. To pomeni, da je bila četrtina holandske armade uničena. Holandska je postavila na bojišča armado 400,000 mož.

(Kleffens je civilist in možno je, da pretirava holandske izgube. Če so njegove številke točne, pomeni to, da so bile izgube v bitkah na Holandskem mnogo večje nego izgube v prvi svetovni vojni v teku največjih bitk.)

Zunanji minister je dejal, da holandska bojna mornarica ni utrpela izgub. Bojne ladje so odplule iz luk na Severno morje, kjer so se pridružile zavezniški bojni mornarici. Kleffens je dalje rekel, da se holandske čete še vedno bore proti Nemcem v obrežni provinci Zeeland. Ta je edina izmed enajstih provinc, ki še ni kapitulirala pred Hitlerjevo armado. Holandski imperij še ni strl in bo še nadalje zalagal zavezniške potrebe in vojaško silo. Holandske čete, ki so pobegnile v Belgijo, bodo stopile v zavezniško armado in se nadalje borile proti Nemcem.

Indijske grupe za politično premirje

Nacionalisti odnehali v borbi proti Angliji

Simla, Indija, 16. maja. — Zmerni politični elementje priporočajo politično premirje v Indiji zaradi kritične situacije, ki je nastala z raztegnitvijo vojne v Evropi. Prominentni politični voditelji so že izdali proglas s pozivom glede formiranja koalicijskih vlad v provincih.

V proglasu naglašajo, da zapuajo Angliji, ki je objubil, da bo Indija dobila status dominiona, ko bo vojna končana. Uverjeni so, da bo izpolnila obljubo. Celotni nacionalisti, ki vztrajajo pri zahtevi, da vseindijski kon-

MUSSOLINI SE JE ODLOČIL ZA VSTOP V VOJNO

Grška armada se zbira ob albanski meji

DEMONSTRACIJE PROTI JUGO-SLAVIJI

BELGRAD, 16. maja. — Sem dospele informacije iz zanesljivih virov se glase, da se je Italija odločila za vstop v vojno na strani Nemčije. Zadevni načrti so bili že sestavljeni.

Atene, Grčija, 16. maja. — Grčija je poslala nadaljnje čete na mejo ob Albaniji, katero je lani okupirala italijanska armada. Iz uradnih krogov se doznava, da so bili određeni obrambni koraki v vseh obmejnih pokrajinah.

Polkovnik Papademas, vojni podminister, je dospel v Yánino, obmejno mesto, da prevzame vodstvo obrambnih operacij. On je aktualno vrhovni poveljnik grške oborožene sile, ker je premier Metaxas tudi vojni minister. Pokrajina Yanina je v bližini otoka Korfa, ki leži ob ustju Jadranskega morja. Italija hoče dobiti ta otok, da bo lahko dominirala Otrantsko ožino.

London, 16. maja. — Diplomatični krogi posvečajo veliko pozornost razvoju situacije v Sredozemlju in severni Afriki. List Daily Express je objavil poročilo svojega dopisnika, da prihaja vojni razplet velike važnosti. Demonstracije proti Veliki Britaniji in Franciji v Rimu in drugih italijanskih mestih potrjujejo govorice, da bo Italija kmalu stopila v vojno na strani Nemčije.

Pariz, 16. maja. — Suspenzija železniškega prometa na francoskih progah v bližini italijanske meje je bila sinoči odročena. Promet je bil ustavljen na progah od Lyonsa do Mentona ob meji Italije, od Lyonsa do Zeneve, Belforta, Chamberya in Grenobla ter od Dijona do Besancona.

Rim, 16. maja. — V Neaplju je fašistična mladina ponovno demonstrirala in zahtevala koncesije od Francije. Demonstracije so v pohodu nosili Mussolinijeve slike in kričali: "Mussolini ima vedno prav," "Chamberlainovo dežnik pušča," "Džibuti," "Nice," "Korzička."

Policija je ustavila nekaj ur prej silne demonstracije v Rimu. Več tisoč fašističnih dijakov je nameravalo odkorakati pred urad jugoslovanskega poslanika, toda policija jih je razpršila. Drhal je prej nameravala napasti nekega restavraterja, ker je svetovni študentom, naj ne uganjajo norčij in naj se vrnejo v šole.

Švicarski poslanik Paul Ruegger je protestiral pri italijanskih avtoritetah, ker so demonstracije nalepili letake s protizavezniško propagando na stene njegovega urada.

Suška, Jugoslavija, 16. maja. — Grupe italijanskih demonstrantov so napadle jugoslovanske žrgovine in stanovanja v Reki, Italija, na drugi strani Sušaka. Demonstracije so kričali: "Dol z Jugoslavijo!" Demonstracije so se pričele sinoči in se nadaljevale vso noč brez intervencije italijanske policije.

Krvavi politični izgredi v Mehiki

Nogales, Sonora, Mehika, 16. maja. — Tri osebe so bile ustreljene, štiri pa težko ranjene na političnem shodu, na katerem je govoril general Avila Comacho, predsedniški kandidat revolucionarne (vladne) stranke.

Domače vesti

Iz Minnesote

Ely, Minn. — K prejšnjemu poročilu o smrti Neže Slak je treba še dodati, da je bila rojena v Dolenji vasi pri Ribnici, v Ameriki je bila čez 30 let, zapuščila dva sinova, hčer in štiri sestre in bila je članica društva 197 SNPJ. Njeno truplo je bilo poslano v Minneapolis, kjer je bilo upepeljeno.

Clevelandske novice

Cleveland. — Viktor Medvešek, sin znanega društvenika Ludvika Medveška in brat Milana Medveška, je bil pred dnevi izbran za vstop v Air Corps Technical School za federalno vojaško letalstvo. Ta šola se nahaja v Scott Fieldu, Ill. V ameriški armadi se nahaja od leta 1927 in ima že naslov sarženta. Viktor je bil več let v Chicagu in tu je bil član društva Pionirjev 559 SNPJ ter uposlen v neki tovarni za glasovirje. Čestitke!

Čikaške vesti

Chicago. — Poročne licence so vzeli: Peter Basarić in Madeline Dolinšek, Edmund Kiermas in Cecilija Okoren ter Frank Gatareć in Ojuna Mertić.

Obiski

Chicago. — Katarina Milanić iz Clevelanda, O., in Mary Metz iz Lyonsa, Ill., sta v spremstvu Martina Potokarja, pionirja naše jednote, in njegove žene Rose obiskala 16. t. m. gl. urad SNPJ in uredništvo Prosvete.

Austrijski begunci aktivni v Franciji

Pariz, 16. maja. — Da ima načrt vzpostaviti avstrijske države veliko pristašev med avstrijskimi begunci v Franciji, je bilo demonstrirano na banketu, ki ga je priredil dr. Richard Wasecky, bivši dekan medicinskega oddelka na dunajski univerzi in načelnik avstrijskega biroja, organizacije begunccev. Wasecky je uverjen, da bodo zavezniški priznali njegov biro, ki ga tvorijo vse reprezentativne grupe avstrijskih begunccev razen monarhistov, ki se zbirajo okrog nadvojvode Otona Habsburškega, prav tako kot priznavajo Poljsko in Češko kot neodvisni državi. Avstrijski begunci so začeli izdajati revijo pod imenom "Svobodna Avstrijska."

Francija ponuja nagrade ženskam

Pariz, 16. maja. — Z namenom, da pridobi ženske, ki so bile rojene na deželi, a so se prišle v mesta, za vrnitev na kmetije, je vlada naznanila sistem nagrad. Dasi se projekt izvede tudi moških, je apel naslovljen v prvi vrsti ženam, katerih možje se nahajajo na frontah. Na tisoče moških in žensk se je v zadnjih letih preselilo iz podeželskih krajev v velika industrijska mesta. Da jih pridobi za vrnitev na kmetije, je vlada objubilala ženskam pristožno vojno vožnjo po železnicah in jim dala zagotovilo, da bodo krajevne avtoritete skrbjele, da dobijo delo, hrano in stanovanje na kmetijah.

Anarhistka Goldman bo pokopana na čikaškem pokopališču

Chicago, 16. maja. — Emma Goldman, svetovnoznana anarhistka, ki je umrla zadnji ponedeljek v Torontu, Kan., bo jutri pokopana na pokopališču Waldheimu v bližini grobov, v katerih so pokopani anarhisti, ki so bili obsojeni v smrt in obešeni po izgredih na Haymarketu pred več leti. Truplo Goldmanove bo danes dospelo v Chicogo iz Kanade. Oskrbno pogreba je prevzelo Svobodno društvo, anarhistična grupa.

Kooperacija med Balkanci in Rusijo

Konferenca članov ekonomskega odbora

Belgrad. — (JK) — Po vzajemnem načrtu držav, ki so sklenile balkanski sporazum, se začne v najkrajšem času z izpolnjevanjem in poglobljanjem ekonomskega sodelovanja teh držav z Rusijo, da bi se s kooperacijo sovjetov dosegla ekonomska neodvisnost Balkana. Na 27. maja se sestanejo člani ekonomskega odbora balkanskih držav v Belgradu. Posvetovanja se bodo vršila med reprezentanti Jugoslavije, Turčije, Rumunije in Grčije. Na dnevnem redu bodo predvsem vprašanja glede uravnanja skupnih odnosov z Rusijo.

Zagreb, Hrvatska. — (JK) — Jugoslovanski Sokol je dal na razpolago vse svoje člane pomladka in odrasle, ki ne spadajo pod vojaško obveznost, za sodelovanje z državnimi in vojaškimi oblastmi v namen utrjevanja obrambe pred napadi iz zraka, kakor tudi za različne druge pomožne službe v zvezi z narodno obrambo. Sodi se, da bo tako do sto tisoč mladine na razpolago. Vse druge narodne in rodoljubne organizacije po vsej deželi, zlasti pa na Hrvaškem in v Sloveniji so prav tako na razpolago državnim in vojaškim oblastem. V tem tekmovalstvu ni nobene razlike med Hrvati, Srbi in Slovenci iz vseh krajev dežele.

Razvoj ameriške letalske industrije

Zavezniški dobili 1600 bojnih letal

Washington, D. C., 16. maja. — Letalska industrija se je silno razvila v zadnjih mesecih in lahko že zdaj producira 15,000 bojnih letal letno. Ako bi vsa industrija, med temi podjetji, ki ne dobivajo naročil iz tujemstva, izrabila možnosti, bi se produkcija letal podvojila ob koncu tega leta.

V slučaju resne krize, ki bi zahtevala popolno mobilizacijo vseh potencialnih letalskih in motornih tovarn, bi se produkcija letal lahko povečala na 60,000 letno ali 5000 letal na mesec. Vse to je razvidno iz poročila in podatkov, ki jih je objavil Louis Johnson, pomožni vojni tajnik, v elgar področje spada kupovanje vseh potrebščin za armado. On ima natančne podatke o aktualni in potencialni produkciji ameriških industrij.

"Ako se bosta Velika Britanija in Francija odločili za izenačanje letalske sile z Nemčijo, bosta morali povečati svoja naročila v Ameriki," je dejal Johnson. "Edino Ameriko jih lahko zalaga z bojnimi letali v soglasju s potrebami."

Okrog 1600 ameriških bojnih letal je bilo že dostavljenih Angliji in Franciji od izbruha vojne v Evropi. Nedavno je bila sklenjena kupelja z letalskimi družbami, da izdelajo 4400 bojnih letal za zavezniške. Ta morajo biti dostavljena v tem letu.

Anglija raztegnila sistem določanja cen

London, 16. maja. — Vlada je naznanila raztegnitev kontrolnega sistema cen. Naznanilo pravi, da bo sistem določanja cen potrebščinam prišel v splošno veljavi prihodnji teden. Ta bo kril poleg živih tudi obleke, čevlji, pohištvo in dolgo vrsto drugih izdelkov. Vladna kampa-nja v tej smeri je bila odročena iz razloga, da tovarnarji in trgovci ne bodo mogli grmadi profitov. Casopisje jo je pozdravilo kot največjo akcijo proti profitarjem od izbruha vojne.

KONVENCIJA JEK-LARSKIH DELAV-CEV V CHICAGU

Kampanja v tovarnah "Malega jekla" napovedana

GIRDLER IN GRACE SE BOSTA PODALA

Chicago, 16. maja. — Philip Murray, načelnik organizatornega odbora jeklarskih delavcev, je ob otvoritvi konvencije te organizacije izjavil, da sta bila Tom Girdler, predsednik korporacije Republic Steel, in Eugene Grace, predsednik korporacije Bethlehem Steel, že poražena v boju proti uniji in da bosta morala kapitulirati. Dele-gacije so objubile, da bodo vodili odločno in energično kampanjo, da potegnejo neorganizirane delavce v tovarnah obeh korporacij v unijo.

Borba za organiziranje delavcev pri Bethlehem Steel Corp. in Republic Steel Corp. se je pričela pred štirimi leti. Bila je ostra in izzvala je stavko v "Malem jeklu", ki je vzbudila splošno pozornost, ko je bilo deset stavkarjev ubitih pred jeklaro korporacije Republic Steel v South Chicagu na spominski dan. Čikaška policija je takrat navalila na stavkarje in sledil je masaker.

"Danes lahko rečem, da sta Tom Girdler in Eugene Grace že na kolenih," je rekel Murray. "Uverjen sem, da se ne bosta mogla dolgo upirati naši organizaciji. Ako se boste vi val vrnili s te konvencije domov z odločnostjo in sklepom, da napnete vse sile v organizatorni kampanji, se bosta Girdler in Grace kmalu sestala z nami pri konferenčni mizi. Naša zahteva je, da morata upoštevati zakon te dežele."

Na vprašanje, ali bodo delegacije kooperirali v kampanji, so val izjavili, da se bo zgodilo. Murray je naznanil, da se bo organizatorna kampanja pričela tudi v tovarnah National Steel Corp. Načelnik odbora direktorjev te korporacije je Ernest Weir, On je tudi načelnik finančnega oddelka izrednega odbora republikanske stranke.

Kanadsko sodišče udarilo komuniste

Trije komunisti obsojeni v zapor

Ottawa, Kanada, 16. maja. — Edgar Chevrier, član vrhovnega sodišča, je včeraj razglasil, da je komunistična stranka nelegalna organizacija. Razglas velja za vse komunistične grupe v Kanadi.

Chevrier je obsodil tri vodilne kanadske komuniste v zapor na obtožbo kršenja vojnih regulacij. Harry Binder, ki je tiskal in razpečeval letake s protivojno propagando, je dobil tri leta zapora, poleg tega pa je bil obsojen na plačitev \$2000. Louis Binder, Harryjev brat, in Arthur Roy Saunders, sta dobila dve leti zapora vsak. Odvetniki obtožencev so izjavili, da bodo vložili priziv proti obsodbi.

Ponarejevalci bankovcev prijati

Chicago, 16. maja. — Federalni detektivki, ki so se postavljali več tednov kot člani krožka ponarejevalcev bankovcev, so včeraj aretirali enajst ponarejevalcev v Chicagu. Glavni stan letih razpečali bankovcev v vsoti pol milijona dolarjev, je bil v bližini New Yorka. V Chicagu je imel krožek podružnico.

PROSVETA
THE ENLIGHTENMENT
GLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE
PODPORNE JEDNOTE
Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Narodna na Zdravne drave (Ivan Čiglar) in Kanado
\$6.00 na leto, \$3.00 na pol leta, \$1.50 na četrt leta; na Chicago
in Cileo \$7.50 na leto, \$3.75 na pol leta; na Los Angeles
\$9.00.

Subscription rates for the United States (except Chicago)
and Canada \$6.00 per year, Chicago and Cileo \$7.50 per year,
foreign countries \$9.00 per year.

Čena glavnih po dobrotah:—Recepti, dopisi in nametnosti
glavne se ne vračajo. Rokopisni listi (vključno s
pisi, pesmi, pismi itd.) se vračajo poštom, če so
priljubljeni.

Advertising rates on agreement.—Manuscripts of communications
and undated articles will not be returned. Other
manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned
to sender only when accompanied by self-addressed and stamped
envelope.

Nadler na vse, kar ima slika s listom
PROSVETA
3007-59 So. Lawrence Ave., Chicago, Illinois

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Glasovi iz naselbin

Poročilo zastopnika

Sharon, Pa.—Dne 4. maja sem nenadoma zbolel in bil primoran iskati zdravniške pomoči. Zdravnik mi je naročil, da moram pet dni ostati v postelji, potem pa zopet priti do njega, da me ponovno preišče. Tako sem tudi storil in zdravnik mi je ukazal, da moram še pet dni ostati v postelji.

Kaj mislite, kakšne misli so mi rojile po glavi? Nahajamo se v najlepši dobi leta, v mesecu maju, ko se vse veseli, ko trava zeleni in ptičke žvrgole. Za moj rojstni dan so mi prijatelji, tudi nepoznani iz drugih držav poslali razna darila za moje borse dopise in me pozivali, naj še nadaljujem z dopisovanjem. Premišljeval sem že, kje bom dobil nametnika, ki bi bil priljubljen pri starih in mladih. Bil sem že vesel, ko je pred par meseci oglašil Tone Valentinčič, da bo mene nadomestil, toda pred par dnevi se je preselil na farme, ker je Tin Mill še vedno zaprt. Torej bi bil dober nametnik, ker ljubi klobase in ljubi ženski spol, prav kakor podpisani. Pemašlvanke mamice pa želijo prijaznega zastopnika.

Čital sem razna naznanila in vabila na društvene veselice iz raznih naselbin. Kako rad bi se jih človek udeležil, toda mi ni bilo mogoče. Povabila me je tudi Frances Novak, učiteljica tukajšnjega mladinskega krožka SNPJ, na priredbo treh krožkov za materinski dan. S tukajšnjim krožkom sta namreč sodelovala tudi krožka iz Girarda in Salema. Vsi so dobro izveščani, najbolj se mi je pa seveda dopadel naš domači krožek. Želi so velik aplavz, da so morali ponovno nastopiti. Gostujoča krožka ne smeta biti ujažena, če nista odnesla prve nagrade, kljub temu pa sta dobro izvršila svoje vloge. Le pogum in poglabitev se v učenje ter poslušajte svoje učitelje ali učiteljice in boste mogoče še porazili Frances Novakovo. Domači krožek mi je zapel štiri pesmi k mojemu 75. rojstnemu dnevu. Da sem dočkal tako visoko starost, se moram zahvaliti mojemu pogumu, ker premagal sem vse težave in bil že v moji mladosti priljubljen pri starih in mladih.

Dvorano je občinstvo napolnilo od blizu in daleč. Posebno je bilo videti mladino, ki se tako lepo nagiblje k SNPJ. Čestitam srečnim staršem, ki imajo tako ubogljive otroke, da jih poslušajo. Starši mnogo žrtvujejo za svoje sinove in hčere in jih napeljujejo na pravo pot življenja, katera jih vodi do svobodne organizacije SNPJ. Ta nam jamči svobodno življenje in drugo udobnost, ki nam spadata po vseh človeških pravicah kot producentom vsega bogastva. SNPJ ne goji sovraštva do nikogar in do nobene konkurenčne organizacije. Zato se še bolj združimo pod njenim okriljem, da bomo res postali svobodni bratje in sestre.

Anton Zidanšek, zastopnik.

O mladinski priredbi

Sharon, Pa.—Slilaž in tudi čital sem, da bo 11. maja velika mladinska priredba v tukajšnjem Slovenskem domu. Ta dan so priredili trije mladinski krožki SNPJ skupno veselico a programom o priliki materinskega dneva. Te tri skupine so naš krožek št. 21 pod vodstvom Frances Novakove, krožek 7 iz Girarda in krožek 10 iz Salema pod vodstvom mrs. Miheve.

Naša dvorana je bila polna občinstva kot še nikdar prej. Na to zabavo so prišli od blizu in daleč. Stiskanje rok je bilo neprenehno in veliko veselje se je čitalo na obrazih navzočih. Program je bil zelo lep in zanimiv, potem pa ples in prosta zabava. Igral je Persinov orkester iz Warrena.

Čital sem, da je naš dopisnik Anton Jankovič na neki zabavi klobuk zgrabil. To ni nič čudnega, kajti klobuk lahko odnese mala sapica. Moram povedati, da sem jaz na tej priredbi še celo povrniki izgubil. Pa pustimo šalo na stran.

V soboto, 11. maja, so naši mladi res pokazali, kaj zmorejo.

Pokazali so v nad 30 nastopih in se kaj takega še ni videlo v Sharonu. Zato gre vsa hvala Frances Novakovi za njen trud. Ko se je zastor dvignil, sem ugledal mladostne obraze, ki so žareli kakor bi jih pomlad privabila na oder. Misli so mi pohitele na vrt poleg hiše, kjer je pomlad privabila na oder. Misli so mi pohitele na vrt poleg hiše, kjer je pomlad privabila prve cvetke iz mrzle zemlje. Spomnil sem se mladostnih let, ko sem nabiral krasno cvetje in ob teh mislih skoraj glasno vzdihnil.

Premišljeval sem, ali je bila moja mladost kaj podobna mladosti teh, katerim zrem v obraze. Niti malo nisem imel take prilike kakor jo imajo oni. Moja mladost je bila prazna. Ni mi bilo dano, da bi bil prepeval pesmi na rodni grudi kakor jo prepeva ta mladina na našem odru. In njene pesmi so sledile druga drugi, da se nisem mogel iznebiti čudnih občutkov. Skoro sem jim bil nevoščljiv, ker že tako mladi znajo ubrano peti, jaz pa nikoli, še sedaj ne. Toda me veseli, da imajo več prilike in srečnejšo mladost, v kateri si bodo načrpali tolažbe za celo življenje, kar meni ni bilo dano.

Podrobno ne bom ocenjeval te priredbe, ker nisem zmožen. Bral pa sem na obrazih vseh navzočih, da so bili navdušeni kakor sem bil jaz. Vsaka pesem je bila lepša in pravilno izpeljana. Krožki so zapeli eno pesem tudi v počast našemu svolasecu Tonetu Zidanšku k njegovi 75-letnici, ki jo je obhajal 8. maja. Njega pozna brez mala vsa zapadna Pennsylvanija, po njegovih številnih dopisih in dovtipih pa vsi čitatelji Prosvete. K njegovi visoki starosti mu čestitamo vsi in mu želimo še mnogo let krepkega zdravja v jeseni njegovega življenja.

Jack Yert, 262.

Delo plača vasi sosesčini

Cleveland, O.—Delavci, ki so našli koristna dela v okviru WPA tekem ekonomskega preobrata, niso bili vsi graditelji cest in mostov. Na tisoče jih je prišlo iz profesionalnih in pisarniških poklicev. Da se ohranijo izurjenosti teh delavcev, Professional and Service Division of WPA operira projekte, ki prispevajo h kulturnemu napredku sosesčine. Mnogo naših rojakov je našlo zaposlenost na teh projektih.

Naši ljudje, posebno skupine od vseh slovenskih organizacij in društev v Clevelandu, bi morali obiskati te projekte. Našli boste mnogo, kar vas bo zanimalo na teh različnih projektih, vodenih po Professional and Service Division. Posebno vas bo zanimal projekt Foreign Language Newspaper Digest, 1270 Ontario Street, kjer člani slovenske skupine delajo pregled Ameriške Domovine in Enakopravnosti in kjer se še 18 drugih manjšinskih listov prevaja v izčrpnih.

Tako se bodo rekordi vseh aktivnosti naših ljudi ohranili v obliki knjige za uporabo v šolah, kolegijih in vseučiliščih. Kakršnikoli prispevek je bil doprinesen po naših ljudeh za dobrobit ameriške civilizacije v Clevelandu, bo zabeleženo v korist našim potomcem. Ti rekordi vsebujejo imena mnogih slovenskih bratskih organizacij, društev in klubov ter imena posameznikov. Ta projekt bo odprt javnosti za ogled od 9:30 zjutraj do 9. ure zvečer v torek, sredo, četrtek, petek in v soboto, to je: 21., 22., 23., 24. in 25. maja.

Eno znamenje vrednosti tega projekta kaže pismo, ki ga je poslal dr. Carl Wittke, dean Oberlinskega kolegija in avtor knjige "We Who Built America—The Saga of the Immigrant", v katerem pravi, da obzluje, ker ni imel dostopa do teh knjig, ki jih izdeluje ta projekt, ob času, ko je pisal dotično knjigo.

Kot del praznovanja tega tedna (ki se je organiziral dne 3. marca 1939), bo projekt obdržal ob tej priliki svoj prvi rojstni dan v obliki večerje v Ukra-

jinski dvorani, na West 14. Str. in Fairfield Ave., na večer dne 20. maja. Združeni s projektom bo navzoč tudi pred kratkim organizirani Negro Press Digest, štirih clevelandskih zamorskih tednikov, in Minority Press Digest—dveh židovskih, v angleščini pisanih listov; vsi ti so skupno pod vodstvom mr. Oscarja Bana. Mr. A. T. Burch, glavni pisec uredniških člankov za Cleveland Press, bo glavni govornik pri tej večerji.

Erazem Gorshe.

Novice iz Peorije

Peorija, Ill.—Namenil sem se, da zopet napišem par vrstic. V Peoriji je tako: kdor ima delo, je srečen, kdor ga nima, se pa dolgočas. In to posebno še mladina, ki je rada vesela kakor smo bili mi v mladih letih. Toda še vedno se radi zatečemo h kakšni društveni ali pevski priredbi.

Tako smo se 5. maja zatekli v La Salle na koncert pevskega društva Soče. Najprvo smo doma nasitili "lizo", potem pa smo šli 60-80 milj. Ni je nismo furtrali ne tja ne nazaj, dokler nisimo bili doma. No, jaz sem bil poln radosti, tako da sploh nisem mogel zapustiti znancev in prijateljev iz mojih mladih let. Moram povedati, da se je pevsko društvo v La Salle fino postavilo. Še zdaj mi roji po glavi, in to posebno, ko go zapeli pesem o pomladi. Vam čestitam k vašemu petju in vaši uljudnosti. Sploh je veselje vedno prekratko.

Tudi naše društvo 489 SNPJ je priredilo veselico 26. marca, ki je še povoljno izpadla. Uspeh je pripisati največ članicam našega društva. Hvala bratskemu društvu za udeležbo. Bil je navzoč le en Slovenec, ki je rekel, da ga je sram, ker je sam.

Sedaj prihaja poletje in vse se veseli. Kogar veseli, lahko pride v Peorijo pogledati veliko šestmilionosko stanovanjsko zadruzo, katero sedaj grade ob cesti South Jefferson do Cedar in Migbin st. Tam v bližini (206 McRaynolds) tudi jaz živim. Dela je polno paro, tako da jih je veselje opazovati.

Frank Franko.

Izkušnja z muho

Cleveland.—V starih časih so nas učili, da je muha zato na svetu, da živi od lenobe ne poginejo. Ako bi ne bilo muh, bi bila živina tako lena, da bi kar na solcu ležala in spala kar naprej, da bi od gladi poginila. In ljudje ravno tako. Tako sem siljal v starem kraju.

Se nikoli nisem bil pravi lenuh, ali vseeno so me muhe vedno nadlegovale od rane pomladi do pozne jeseni, dokler jih ni mrz pomoril. Čeprav sem imel okna dobro zamažena, vseeno so se usidrale v mojo sobo. Se se ni dobro zanimalo, če so me nadlegovale in prebudile, potem sem se jih pa moral otepati ter jih pobijati, ker so me razkacile. Posebno neprijetno so v poletni dobi, ko so vroči večeri in ni mogoče spati; in ko se proti jutru ohladi in bi človek rad spal, te na vse zgodaj zopet začne nadlegovati. Nikakor se jim ne moreš izogniti. Tako so me nadlegovale več let.

Ko nekoč pridem v spalno sobo, vzamem mušnik in pobijem vse muhe, kolikor sem jih videl. Ker so bila okna dobro zamažena in vrata zaprta, sem mislil, da bom sedaj imel mir pred njimi. Tako zavarovan vzamem knjigo v roko, se vlečem na posteljo in pričem čitati. Toda kmalu se zopet pojavi muha, ki me prične nadlegovati! Nekaj časa se mirno otebam, ker mi pa le ni dala miru, skočim po koncu, vzamem mušnik in zopet za muho. Nisem je dobil, ker se je nekam skrla. Pomirim se in pričem zopet čitati, a kmalu se zopet muha pojavi in me začne nadlegovati.

Kaj naj storim? Se vprašam. Ali naj lovim to proketo muho ali naj berem dobro knjigo? In ko tako premišlujem, mi muha ne da miru. Mar sem res tako slaboten, da ne morem nasititi ene muhe? si mislim. Saj vendar imam še toliko krvi v sebi, kolikor jo more požreti muha! Putim te, da se enkrat pošteno nažreš! Rečeno, storjeno.

Takoj se mi vsede na roko in lazi po njej tako ostro kot bi mi kožo z britvijo rezala; od časa do časa me tako piči ravno v krv-

no žilo, da mi kar živce pretrese. Toda vse pretrpim. Ko je bila gotova na eni roki, odleti in drugo in počenja isto ko prej, a vse pretrpim, čeprav mi je bilo mučno. Nato se mi zasadi v obraz in tam ravno tako brutalno nastopi. Mislim sem si: ako se boš se kaj časa po meni plazila, si boš vse parklje polomila in ves gobec izrabila.

Zdaj je prišel na vrsto že nos! Hitro skoči v eno nosnico in me tako piči, da me je celo srce zabolelo, obenem pa s perotnicami zapluta; nakar hitro odleti. Vse to je tako hitro storila, da je nisem mogel z roko udati. Ona je vedela, da je tam smrt zanjo, jaz pa sem začel močno kihati. Ko se zopet pomirim, se ona zopet kmalu vrne in zopet preišče tisto nosnico. Tam ni bilo nič več hudega. Njene noge so bile tako mehke, da sem si mislil: končno si si vendar parklje in gobec polomila! Toda zmotil sem se. Kar naenkrat se spravi v drugo nosnico in me ravno tako da srea piči kakor prej, hitro odleti, jaz pa v kih. Razburil sem se nad njo, češ: kaj te vrage ne bom nasitil ali uničil!

Po kratkem času se zopet pomirim in čakam na mušji povratek. In res je zopet kmalu na mojem nosu. Samo enmalo naihko ga pretipim in odleti ter me pusti popolnoma pri miru. In potem me tudi druge muhe piše več nadlegovale.

Zadnjih par let se pustim prvim muham vsega pretipati in potem me niso vse leto nadlegovale. Tudi okenj več ne omrežim. Kar sem jaz pri hišni muhi dognal, je to, da ne gre na človeka zato, da se krvi napije, ampak da ona hoče človeku dobro, ker ona svoj sok v človeka vbrizga, da mu žive in kri v tok spravi. To sem preiskusil že tudi na drug način. Ako sem bil prejšnji dan nekoliko preveč "okajen", so mi bili drugi dan živci otrpli. Pustil sem, da mi je muha parkrat vbrizgnila svoj sok ali strup in mi je takoj kri sprabila v tok. Toda godne muhe gredo tudi za človeško ali živalsko krvjo. In to so pa muhe!

Louis Kocjan.

Moj stric v domovini

Sharon, Pa.—Moj stric Ignac Valentinčič je imel tri brate. Rojen je bil v Bišji vasi, po domače Gregorjev. Imeli so precej veliko domačijo, ki je sedaj posest sina njegovega brata Jerneja, to je mojega bratrance Janeza. Pa si je oče mislil: Nace bo bolj len, za na kmeto ne bo dosti pridja; živina v hlevu ga ne veseli in tudi na polju se naslanja na motiko, ampak šola se precej dobro. Veš, stara, ko bo doma šola dokončal, ga bomo poslali v Ljubljano na višje šole, da se izučijo za gospoda. Nacetu pa pravi: Veš, v šolo te bom dal, da se izšolaš in da boš v resnici izgledal ko gospod. Saj delo na kmetih ti ne gre od rok.

Nace je bil zadovoljen, ker je že prej mislil, da bi bil raje meščan ko kmet. Tako se dali Naceta v šolo. Svedela je bilo treba denarja in zopet denarja za knjige, obleko, stanovanje, sem pa tam pa tudi za pribor. Enkrat na mesec je dijak Nace gotovo prišel domov in vselej so mu dali veliko culo jestvin, da jih je ob povratku nesel v Ljubljano. Kadar je prišel domov, so ga vedno obstopili bratje in sestre in tudi drugi. Radovedno so ogledovali njegovo lepo ukrojeno obleko in še bolj so se čudili, ker se je tako hitro priučil gospodski ljubljanski. Učil se je dobro in oče in mati sta bila zadovoljna, čeprav jih je stal mnogo denarja, ampak sta se tolažila, da se bo Nace izučil za gospoda.

In tako se je Nace pridno učil in lepo rasel, da je kmalu izgledal ko fant od fare. Bil je rdečelice in krepak. Ob prostih urah je hodil na sprehod. Tu pa tam je videl študenta, ki je krmiljal s kakšno lepoticco, jo vodil pod pazduho in se sprehajal. On pa sam. Lepa dekleta so ga postrani pogledovala, češ, kaj ta fant nima krvi? Kmalu se ga je ena oprijela s posledico, da se je med njima razvila ljubezen. In potem se ni več sam sprehajal. Solal se je naprej in starši so mislili, da bo postal duhovnik. Nacetu pa je vrel vose kaj drugega po glavi, najbolj pa lepo (Dolje na 3. strani.)

Naslova ni treba

(Nadaljevanje in konec)

Trunk je plitev in domišljav, sem zapisal v raj na koncu svoje polemike. To je glavna karakteristika njegovega pisanja oziroma mazanja po papirju. S tem pa ni rečeno, da ni vsem poklicu, v katerem na debelo operirajo jezuitskih metodah zofistike, to je zavijanje besed in pojmov. Fiaska ne bo priznal, temveč ga bo poskušal pripopati nasprotniku, da sam ostane čist pri onih, ki mu vse verjamejo.

Njegova plitvost se najbolj kaže v revici jezika, v katerem piše; sleherna njegova mazarija dokazuje, da ne pozna pravopisnih slovniških pravil slovenščine. Niti toliko se naučil, da bi svoje angleško ime pravilno razkajal. (Mimogrede lahko omenim, da je v kratkim pisal, da Američani ne razumejo njegovega imena, kadar jim ga pove, temveč jim ga mora "spellati." Če bi svoje ime pravilno izgovoril Trank v angleški izgovorjavi, bi bilo treba "spellanja," toda on vsekakor izgovarja po svoje "Tronkon," kar je seveda spunska vas Američanu. Prav tako Trunk strelja kozle, ko pravi, da "trunk" pomeni "kisto" (box) v angleškem; v resnici pomeni kovček drevesno deblo ali štor in telesni trup.)

Njegova domišljavost je v tem, ker vedno skače z gesto nekakšne avtoritete na tuja polja, celo na vojaška, in deli "lekcije," ki navedene izveze v otročarije. Drugače ne more biti. Na primer, kadar se loti socializma, komunizma, ruske revolucije in sličnih vprašanj, ne našde v Trunkovih mazarijah niti trohice objektivnosti ali kakšne stvarnosti; vse skupaj je mizerno zmašilo, kar je naravno, kajti to so komplicirane stvari in brez elementarnega znanja glede teh stvari ne prideš nikamor. Trank si pa domišlja, da ima vse to v malem prstu.

Njegova otročavost v zvezi s plitvostjo je tudi v tem, ker pripisuje malenkostim velikoznačajnost—na primer obdelaval bo naslov članka, kar je malenkost, šel pa bo mimo članka vega jedra.

To slabost—plitvost in domišljavost—ima tudi Trunkov pomočnik, ki se igra urednika po A. S. Včasih ta revež nimaže kakšno osebnost—in to je vse, česar je zmožen. Osebnosti "fijakarskem" jeziku! Niti slovenskih priimkov ne zna sklanjati! Predzren je pa toliko, da bo rekel, da z menoj "se ne da stvarno polemizirati." Revež sploh nima pojma, kaj je stvarno! Kar on smatra za stvarno, je "silly"! Ali je vprico tega dejstva kaj čudnega, če mu mora Trunk pisati kravičaste "editoriale" in če vsi drugi ali tretji dan ponatiskuje članke iz ljubljanskega Slovenca, da napolni široko kolo uvodnika?

Lahko je opaziti, kam jadra glavno slovensko katoliško glaglo v Ameriki s takimi glavnimi uredniškimi močmi in komentatorji—da jadra na "dump." Pri listu skačejo v političnem oru sem in tja kakor frfotaljke; v praksi so demokratski—to se pravi, da služijo čikaški kumpirani mašini demokratske stranke—ker toliko kolikor toliko nese, idejno pa enkrat napivajo ameriški demokraciji in svobodi, drugič pa korporativni državi, katero snuje "father" Coughlin s svojo klerofašistično "krščansko fronto" in katero priporoča ameriška Katoliška akcija Lep "hash" je to! Dolgo bi živila ameriška demokracija s civilno svobodo vred—dolgo bi živila tiskovna svoboda in dolgo bi smela izhajati Prosveta z drugimi svobodoljubnimi listi vred—če bi Coughlin uresničil tukaj svojo korporativno državo!

To motovljenje pri A. S. med demokracijo in katoliško diktaturo v prilogi zadnji, katera jima je najbolj pri sreči, je karakteristično za ljudi, ki ne poznajo nobene tolerantnosti, katera mora biti glavna vrline demokracije. Vsek čisto lahko opaziš v A. S. indirektno pozive na boj naših listov in naše jednote, kakor tudi njihne rektne grožnje ljudem, ki oglašujejo v naših publikacijah. In to delajo rojaki, ki pravijo, da so za demokracijo! Kljub temu ne morejo nikamor brez kričevih kampanj za naročnike. Pri teh kampanjah pa "urednik" A. S. najlepše demonstrira, da je zmožen le za "salesmana," za prodajniškega klerka, za bižniškega otepač—najmanj pa za kakšnega časnika!

Čitatelji Prosvete, ki se ne zanimajo za te nadutce, naj mi oprostijo, ker sem po dolgem času porabil nekaj več prostora s to polemiko, ki je tudi meni zelo neljuba. Morda bo pa le nekaj koristila—če Prosveto po prečitjanju izročite svojem katoliškemu sosedu, da bo silil oba zvona in videl obe strani. Morda bo le nekaj pomagalo tu pa tam.—Ivan Molek.

Pred dvajsetimi leti

(Iz Prosvete, 17. maja 1920)

Domače vesti. Iz starega kraja poročajo, da je bilo devet delavcev ubitih pri izgradih v Ljubljani.

Delavske vesti. Odbor Ameriške delavske federacije se je izrekel za omejitve priseljevanja v Ameriko.

Ameriške vesti. Senat je sprejel resolucijo za uradni mir s Nemčijo.

Iz inozemstva. Pri stavkovnih izgredivih v Parizu je bilo mnogo delavcev in policajev ranjenih.

Sovjetska Rusija. Boljševiška armada je začela protiofenzivo proti Poljakom v Ukrajini.

Novice z starega kraja

Primorja

Prilagoditve ceste

1940. — Kaj takega pa se še ni zgodilo pri nas kot sedaj, namreč, da bi ostali naši kmetje spomladi brez konj. Nenaden in izreden dvig cen konj — naj pri tem pripomnimo, da je neki kmet prodal par res lepih konj za 14.000 lir (štirinajst tisoč lir) — in veliko povprašanje po njih, vse to je marsikoga napotilo, da je konje, ki jih je sicer vzdrževal za svojo domačo uporabo, prodal. Vsak je pri tem računal samo na to, kako lepo vsoto bo zaslužil pri izkupu. Medtem pa je nastal zastoj uvoza konj iz Jugoslavije, ki je bil prej izredno velik in raznovrsten. In tako so naši kmetje sedaj na pmlad, ko vsak še manjši posestnik tako nujno potrebuje živino, ostali brez konj. Cene se še vedno dvigajo, povpraševanje po konjih je vedno bolj živahno, konj je pa čim dalje manj.

Velik požar v Izoli

Trst, aprila 1940. — Pred nekaj dnevi je v tovarni za mesne izdelke "Arrigoni", ki ima svoje objekte v Izoli nastal požar večjega obsega. Požar je nastal v dvonadstropni stavbi, kjer pripravljajo konzerviranje rib. O požaru so bili takoj obveščeni tržaški gasilci, ki so prihiteli na kraj nesreče z vsemi gasilnimi pripravami, vendar je bilo delo oteženo, ker je pihala močna burja. V tovarni se je nahajalo 800 stotov rib, ki jih je požar uničil. Prav tako so uničeni vsi stroji in le nekaj malega so mogli rešiti. Škoda cenijo na en milijon lir. Ko je ogenj končal svoje delo, je ostalo od velikanske stavbe, ki obsega 600 kv. metrov, le ogrodje. Zaradi te nesreče je bilo postavljen 2.000 delavcev in uradnikov na cesto. Toda, kakor pišejo, oblasti so se pobrigale, da jih bodo takoj zaposlile, tako da ne bodo ostali brezposelni.

Glasovi iz nasebin

(Nadaljevanje z 2. str.)

dekle, ki naj bi postala njegova družica. Solo je končal in treba je bilo v lemenat. Treba se je bilo odločiti: če gre v lemenat, mora pozabiti na vse slabosti, Nacetu pa je rogovilila okrog srca lepa ljubica, ki ga je tako zlepla, da se ni odločil za duhovno. Je bilo tako kakor tista pesem:

Ni večje lumparije kot je študentovska.

Nek študent je dekle ljubil, ljubil jo je prav zvesto. Svoji mami je obljubil, da bo novo mašo bral; svoji dekli pa je obljubil, da za gvišno jo bo vzel.

Pristoja pa tudi pesem:

Sem mislil študirat, sem mislil bit far, pa mi je ljubca vbrnila: moj fantič nikar!

In tako je tudi Nace izpolnil obljubo ljubici, ne pa očetu in materi. Oženil se je in ostal študiran mešan ljubljanski. Dobil je dobro mestno službo, povrh pa je bil tudi zastopnik požarne zavarovalnice Banke Slavije v Pragi. Bil je blaginjak predmestnih žrjav, imel prilične dohodke in lep živel s svojo izvoljenko. Stanoval je na Šentpeterski cesti. Dostikrat sem bil z očetom pri njem in vselej mi je dal desetico, njegova žena pa se kave in bele štruce.

Imela sta hči Zofi in sina Milana. Ko je Milan napravil višje šole, je umrl. Tudi Zofi se je izštudirala in kasneje omožila z oficirjem Rusom iz Grosuplje, ki je bil ubit v svetovni vojni, ona pa je umrla pred petimi leti.

Ko so živeli doma še vsi skupaj, je stric Nace prišel večkrat z družino k očetu in materi in jima prinesel kak pribojček kot povračilo za šolanje. Sosedje in tudi bratje so ga vikali. Svojo družino je tudi večkrat pustil pri starših. Kasneje si je pri svojem bratu Jožetu oskrbel sobo, katero je dal lepo poslikati. V njej so stanovali ob počitnicah. Takrat sem tudi jaz rad

Tank za prevažanje olja, lastnina združnega podjetja v Phillipsburgu, Kans.

tja zahajal, da so me odpravili, ali stric me je rad imel in mi večkrat stisnil deseticu. Sploh je imel rad vse otroke bratov. Ko mi je bilo devet let, kakor tudi mojemu bratranču, je bila birma v Šentjurju. Pa so naprosili strica Naceta, da nama je bil birmanski boter. Dobro se spominjam, kako je bilo ob birmi vse okinčano, vse v mlajih in zastavah. Zunaj cerkvene ograje je bil postavljen oter, s katerega je stric-boter govoril, ne vem pa o čem. Po opravljenih ceremonijah smo šli v gostilno k takratnemu Simončiču. Imeli smo posebno sobo nad trgovino. Z nami so bili Nacetovi bratje in sestre in vsi smo bili dobro pogosteni. Z bratrancom Tonetom sva kar tekmovala, kdo zna lepše pisati na orglice; ogledovala in primerjala sva svetla petkronska srebrnjaka, kateri je večji. Tudi slaščice sva imela polno ruto. — Ah, kje so sedaj tisti lepi dnevi! (Moj bratranec Tone je velik posestnik v Štepanji vasi pri Ljubljani. Obiskal sem ga l. 1937.)

Stric Nace nas je večkrat obiskal. Hodil je z drugimi lovci v naše gozdove na lov, toda kar je ustretil, je moral oddati zakupniku lova. Kasneje je sam kupil lov šentjurske in grosupeljske občine (o tem več enkrat pozneje). Tako si je stric dobro pomagal s službo v Ljubljani. Pred 45 leti je bil v Grosupljem na drobno prodan grad Brinaki. Kupil ga je moj stric s poslopjem in vsemi bližnjimi njivami in se tja kmalu preselil z družino. Hodil je še nekaj časa z vlakom v Ljubljano v službo, kasneje pa je bil pensioniran. Potem je vodil graščino in zamenjal staro sadno drevje za mladim. Marsikakšno sadno drevesce sem mu tudi jaz pripeljal iz Ljubljane. Grad in druga poslopja je tako uredil, da je imel lahko več najemnikov, seveda največ železniških uradnikov s postaje. Imel je tudi vrtnarja, ki je obdeloval gredice in gojil najlepše cvetlice.

Kot sem že omenil, je stricu umrl sin v mladosti, hči Zofi pa se je poročila z oficirjem Rusom. Kmalu je stricu tudi žena umrla in prišel je samotari kot dobro situiran pensionist. Kratkotrajno se je z najemniki. Iz hleva je napravil veliko sobo za trgovino, s katero se je nekaj časa sam pečal, potem pa oddal v najem neki lepi Polonci. Pri njej je kupoval vse potrebno in tudi v vas je hodil k nji. Pa se je zgodilo, kot pravi tista pesem: "Kako breca okrog mojga srca ta Polon — Polončica". Z ljubil se je v lepo, mlado Polonco. Ona si je mislila: Grad je grad in on je še tudi rdečeličen dečko. Poročila sta se in Polonca mu je porodila hčerko in sinčka, ki sta zdaj moja bratranca. Kakor tudi tu živčnega Jerryja in Franka Okorna.

Moj stric Nace je umrl leta 1918. Pokopan je na Grosupljem. Ko sem se leta 1920 tam mudil, sem videl tudi hišico na pokopališču, v kateri mirno počiva. Njegova žena Polonca je s sinom in hčerjo še vedno v gradu. Tudi nje sem takrat obiskal. Bratranec in sestrična sta bila še mlada, Polonca pa me ni poznala in tako sem šel naprej kot neznane. Leta 1937 sem jih zopet obiskal. Bratranec in sestrična sta še odrasla, Polonca pa se je postarala. Ob tem pisku smo se več pogovorili in se spoznali. Ona še vedno dobiva penzijo za pokojnim možem (če bi se omožila, bi jo izgubila). Na vrtovih jim raste najbolj žlahtno sadje. Iz hrast in češnje Polonca dela dobro kapljico, s katero me je hotela zaliti. Ona goji tudi prašiče najboljše pasme, katere prodaja okoliškim kmetom za rejo.

Zadnjič je bil z menoj tudi Anton Pritekel. Sedeli smo v veliki sobi, pred nami na mizi pa velika steklenica dobre kapljice.

ce. Rekel sem, da je bil tric Nace

moj birmanski boter, kar je njegovega sina Stankota zelo zanimalo. Prinesel je očetovo sliko, katero sem solznih oči ogledoval. Prinesel je tudi očetov dnevnik, v katerega si je zapisoval važnejše dogodke — kdaj se je oženil, kdaj se je kdo rodil, koliko je izdal za to, koliko za ono, kdaj je kupil graščino itd. Stanko je rekel, če bo mogče, bo tudi on tako delal, ker to je zanimiva zgodovina za poznejše rodove. Dostavil je, ako bi ne imel tega očetovega zapisa, bi nič ne vedel. Vesel je bil tega, obenem pa tudi žalosten, ker ni bilo očeta med nami.

Mati Polonca je poslala sina Stankota v Zagreb, da se tam izšola za živinozdravnika. Če se ne motim, je sedaj star 24 let in je živinozdravnik na Grosupljem, kjer okoliškim kmetom pomaga zdraviti živino. Mati je tudi hči izšolala za knjigovodnjo, katero delo je leta 1937 opravljala v tamkajšnji tovarni za vrvi. Žal mi je, ker se nisva mogla nič pogovoriti. Ko sem bil tam, je bila ona na delu. Samo srečala sva se, ko je šla v tovarno, toda se nisva poznala. Mati mi je rekla, da se bo hči omožila z bratom pisatelja Louisa Adamiča. Če se je to že zgodilo ali ne, ne vem. Videl sem oboje na slikah, ki so bile snete, ko sta ob šolskih počitnicah obiskala razna mesta po Evropi.

Anton Valentinčič, 262.

Pismo iz Južne Amerike

Sapucay, Paraguay. — Priloženo vam pošiljam ček za \$2.16 za podaljšanje Prosvete.

Rad bi odgovoril vsakemu, ki mi je pisal, toda sem tako zaposlen, da ne morem, in tudi zdaj napišem le par vrstic. Delam po devet ur na dan. Prijatelj, rekli ste mi, da radi fige jeste. Napotil sem se takoj na delo in dve usadili, toda imel sem smolo, ker se mi je ena posušila. Ampak druge stvari, kot grozdje, oranže, grape fruit, banane in dosti drugega sadja, vam še neznane, boste pa lahko pri meni dobili. Med tem časom se bom pa tudi s figami preskrbel, ker hitro rastejo. In ko bo highway dogotovljena in če bi res sem kaj prišli, povabim tudi Franka Barbiča z njegovo Harmoniko, kakor tudi Louisa Adamiča, ki naj s sabo vzame dosti papirja, ker pot je dolga in bo lahko dosti napisal.

Na zadnji moj dopis sem prejel več pism, toda ne morem vsem odgovoriti — naj mi oprostite. Nekateri so mi pisali, da bi tukaj ustanovili slovensko kolonijo. Vsem tem svetujem, naj se informirajo pri paragrafskem konzulu v Washingtonu, če bi tukajšnja vlada dopustila ustanovitve večje kolonije in dala brezplačno zemljo našim ljudem. Zemlja je prilično dobra povsod, če ni za drugo, pa za pašnike. Prerije tukaj še nisem videl kakor v U. S. A. Ja, mrčesa pa je tudi tukaj dosti, dasi so mravlje-potovalke vedno na delu, vendar ga ne morejo premagati z uničevanjem.

Domačini so večinoma pomežani z indijansko krvjo. Med sabo skoraj vedno guaransko govorijo in nekateri špansčine niti ne razumejo. Odkar sem jaz tukaj, je vedno več belokožcev in malokrat vidimo Indijance. Industrije tudi še nimajo. Kar jo je, je v rokah Američanov in drugih tujcev; oboji imajo nekaj tovarn. Tukajšnji Indijanci so treh rodov, ki govorijo vsak svoj jezik. So bolj rujavke polti kot v Združenih državah in imajo bolj tanke lase. Dekleta so prikupljiva in imajo nas belece rade. Naseljeni so večinoma v Chacu pri meji Brazilije.

Tukaj, kjer jaz živim, je majhno mesto, ki šteje samo 300 hiš. Glavno mesto Asuncion, 60 milj od tukaj, šteje 250.000 prebivalcev; Vila Rica, 50 milj od tukaj, 75.000 ljudi. Kakih 20

milj od tukaj so majhna mesta

ca z okrog 2000 prebivalcev. Ko sem prost, pohitim na farmo, kjer imam tudi nekaj živin. Tako mi je čas prekratke. O priliki bom vse bolj natančno opisal. Sedaj se tukaj začne zima in toplomer mi kaže ob 11. zvečer 58 stopinj. Septembra bo spet toplo, novembra in decembra bo pa začelo grozdeti zoreti. — Pozdrav iz Južne Amerike! Frank Abe.

Senator Holt poražen pri volitvah

Charleston, W. Va., 16. maja. — Senator Rush D. Holt, demokrat in nasprotnik Rooseveltovega "new deala", je bil poražen pri primarnih volitvah, ko je ponovno kandidiral za senatorja. Zmagal je sodnik Harley M. Kilgore, ki je imel v kampanji podporo pri senatorju M. M. Neeleyju, Rooseveltovemu demokratu, in rudarski uniji U. M. W. A.

Sama

V prepolnem tramvaju stoji gospodična Milica. Na lepem jo nekdo pokliče:

"Zdravo, Milica, ali si sama?"

Moč navade

"Pomislil, izvedel sem, da je Lipetu žena ušla že tretjič, odkar sta poročena."

"To ni nič čudnega. Prej je bila kuharica in je neprestano menjavala službe."

Švicarske čete stražijo mejo

Bern, Švica, 15. maja. — Angleško poslanstvo v glavnem švicarskem mestu je uničilo papirje in dokumente. Francosko poslanstvo je storilo isto na svojem dvorišču. Urad angleškega poslanstva se nahaja v kraju, kjer so ljudje lahko opazovali ogenj, v katerega so Angleži metali papirje. Policija je pozneje razpršila množico. Nekateri člani obeh poslanstev so odpotovali z drugimi rekordi iz Berna v Ženevo. Angleški konzul je že prej zapustil glavno švicarsko mesto.

Američani v Evropi pozvani domov

Washington, D. C., 16. maja. — Državni department je svetoval vsem ameriškim državljanom, ki se nahajajo v Evropi, naj se takoj vrnejo domov. Zadevne instrukcije so bile poslane vsem ameriškim diplomatom v evropskih državah. V zadnjem januarju je število ameriških državljanov v Evropi znašalo 63.000.

Električno hladilnico v prodajalni

Imajte hladne, privlačne prodajalne prostore v vaši trgovini to poletje — vaši redni odjemalci se gotovo povrnejo . . . in s tem pridobite nove odjemalce! Začetni strošek je nizek, obrat ekonomicen in hladilnica zahteva malo prostora. Hitro instalirana, skoro brez vsake ovire v tržnem obratu in brez vsakega predelavanja v posloppju.

Za popolna pojasnila kličite RANDolph 1200—Local 3626

COMMONWEALTH EDISON COMPANY

Slovenska Narodna Podporna Jedinota
2657-58 So. Lawndale Ave. Chicago, Illinois

GLAVNI ODBOR

IZVRŠEVALNI ODBOR:

Vincent Calkins, predsednik.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
F. A. Vider, gl. tajnik.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
Lawrence Gradishak, pomoč. taj.2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
John Voznick, gl. blaginjak.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
Philip Gudina, upravitelj glasilca.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
John Molek, urednik glasilca.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois

PODPREDSEDNIKI:

Andrej Vidrič, prvi podpredsednik.....104 Forest Ave., Johnstown, Pa.
Frank Bolha, drugi podpredsednik.....623 So. 15th St., Milwaukee, Wis.
John Padbury, Jr., prvi distriktni podpredsednik.....Box 237, Strabane, Pa.
Camillus Zarnecki, drugi distriktni podpredsednik.....3387 W. 68th St., Cleveland, Ohio
John Kiansek, tretji distriktni podpredsednik.....148 Prospect St., Oglesky, Ill.
Edward Tomasi, četrti distriktni podpredsednik.....928 W. 7th St., Wabensburg, Colo.

GOSPODARSKI ODBOR:

Math Petrovich, predsednik.....253 E. 151st St., Cleveland, Ohio
Vincent Calkins.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
F. A. Vider.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
John Voznick.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
John Olin.....321 S. Prospect Ave., Clarendon Hills, Ill.
Joseph J. Kotrick.....1937 S. Trembault Ave., Chicago, Ill.
Jacob Szpan.....1498 S. Lombard Ave., Berwyn, Ill.

POROČNI ODBOR:

John Gorick, predsednik.....414 W. Her St., Springfield, Ill.
Frank Barbič.....19511 Muskegon Ave., Cleveland, Ohio
Anton Shuler.....Box 27, Arma, Kansas
Frank Voznick.....318 Toner St., Luzerna, Pa.
John Trifol.....Box 257, Strabane, Pa.

NADZORNI ODBOR:

Frank Balta, predsednik.....3391 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
Fred Malgou.....25 Westlawn Ave., Peru, Illinois
Milan Medvedchak.....16282 Arcade Ave., Cleveland, Ohio

TRGOVCI NA DROBNO! Poveča jte vaše poletne dohodke z znižano ceno—samovsebujočo

Električno Hladilnico v prodajalni

• Dajte vašim odjemalcem hladno udobnost!

• Imajte hladne, privlačne prodajalne prostore v vaši trgovini to poletje —vaši redni odjemalci se gotovo povrnejo . . . in s tem pridobite nove odjemalce!

• Začetni strošek je nizek, obrat ekonomicen in hladilnica zahteva malo prostora.

• Hitro instalirana, skoro brez vsake ovire v tržnem obratu in brez vsakega predelavanja v posloppju.

• Za popolna pojasnila kličite RANDolph 1200—Local 3626

COMMONWEALTH EDISON COMPANY

PROSVETA

KNUT HAMSUN

In čisto nasprotno svojemu trdemu sklepu, ranjen, mesto da bi bil bladen in pomenen, nemiren in užaljen, sem pričel govoriti o nebitnih stvareh: uničujoča beseda ni prišla, moje misli so se izkazale kot sila ubožne.

Zakaj ne pove jasno in določno, naj vendar že odidem? sem vprašal. Da, da, zakaj ne? Saj ni imelo smisla ženirati se. Mesto da me opozarja, da se služkinja skoro vrne domov, bi lahko rekla takole: Zdaj glejte da izginete, kajti jaz grem po svojo mater in nočem, da me spremljate na cesti. Na to da se mislila ni? O pač, ravno na to je mislila; to mi je takoj bilo jasno. Saj ni treba bog ve česa, da me privede na pravo sled; že sama krenja in način, kako je prišla za plašč in ga nato spet odložila, me je preveril. Kakor rečeno, jaz imam čisto slutnje. In prav za prav: saj niti ni bilo toliko blaznosti v tem...

"Ali bog nebeški, odpustite mi že vendar to besedo! Saj mi je ušla kar tako!" je vzkliknila. A zmerom je še stala mirno in ni prišla k meni.

Bil sem neupogljiv in sem nadaljeval. Blebetal sem kar naprej vzlic mučni zavesti, da jo dolgočasim, da nobena mojih besed ne zadene v živo in vendarle nisem obmolnil: Prav za prav — če se natančno preudari — ima človek lahko dokaj občutljivo kožo, ne da bi moral biti ravno blazen, bi mislil jaz; narave so, ki se hranijo z malenkostmi in umro zavoljo ene same trde besede. In nato sem ji dal umeti, da sem jaz ena takšnih narav. Stvar je namreč ta, da je siromaštvo v meni izvestne sposobnosti postrilo tako zelo, da mi delajo naravnost neprilike, da, zagotavljam vas, naravnost neprilike, žalibog. A to je imelo spet svoje prednosti: v marsikaterih položajih mi je že pomagalo. Inteligentni siromak je mnogo finjši opazovalec nego inteligentni bogataš. Siromak se okrene pri slehernem koraku, ki ga napravi, nezaupljivo prilaškuje vsaki besedi, ki jo čuje od ljudi, ki jih sreča; vsak korak, ki ga napravi, nalaga zategadelj njegovim mislim in čustvom posebno nalogo in opravilo. Njegovo uho sliši in občuti finejšje, izkušenejši človek je, njegova duša je polna opeklin...

In dolgo sem govoril o opeklinah, ki jih ima moja duša. Ampak čim dlje sem govoril, tem nemirnejša je bila; navsezadnje je vzkliknila parkrat brezupno: "Moj bog!" in je pri tem vila roke. Dobro sem videl, da jo mučim, nisem je hotel mučiti, a vendar sem delal to. Slednjič sem menil, da sem ji v grobih potezah povedal najnujnejše, kar sem ji bil imel povedati; njen obupani pogled me je ganil in vzkliknil sem:

"Zdaj pojdem! Zdaj pojdem! Ali ne vidite, da mi leži roka že na ključki? Zdravstvujte! Pozdravljeni, vam pravim! Saj bi mi pač lahko kaj odvrnili, če vam dvakrat pravim pozdravljeni in sem ves pripravljen, da odidem. Saj vas ne prosim, da bi vas smel še kdaj videti, ker bi vas to mučilo; ampak povejte mi: Zakaj me niste pustili pri miru? Jaz vam vendar nisem prišel na pot, kaj? Čemu se hipoma obračate od mene, ko da me niti več ne poznate? Zdaj ste me tako čisto raztrgali, da sem bednejši nego kdaj prej. Veliki bog, saj jaz vendar nisem blazen, to veste prav dobro, če pomislite, da mi prav nič ne manjka. Tak pridite vendar in dajte mi roko! Ali pa mi dovolite, da pridem jaz k vam! Ali smem? Nič žalega vam ne storim, samo za hip bi rad pokleknil pred vas, tja na tla pokleknil pred vas, samo za hip; ali smem? Ne, ne, potem ne storim tega, saj vidim, da vas je strah; ne bom storil tega, ne bom storil, ali slišite? Moj bog, čemu ste tako prestrašeni? Saj stojim čisto pri miru, še ne ganem se ne. Samo za hip bi pokleknil na preprogo, ravno tamle, na rdečo rožo pri vaših nogah. Ampak prestrašili ste se; zato sem obstal tu. Ne koraka nisem napravil, ko sem vas prosil to, kajne? Prav tako nepremično sem stal kakor zdajle, ko vam kažem mesto, kamor bi bil pokleknil, tamle na rdeči roži na preprogi. Se s prstom je ne pokazem, še pokazati ne maram nanjo; opustil sem to, da bi vas ne prestrašil, samo pokimam in pogledam tja — tako! In prav dobro veste, katero rožo mislim, a mi nečete dovoliti, da bi pokleknil tam, strah vas je pred mano in zato se mi ne upate blizu. Ne razumem, kako vam je moglo dopustiti srce, da ste me nazvali blazenega! Kajne? Ali mar več ne mislite tako? Nekoč poleti — zdaj je že davno temu — tedaj sem bil blazen; delal sem preveč naporno in pozabil hoditi opoldne pravočasno k obedu, če sem imel preveč misliti. To se je dogajalo dan za dnem; saj bi bil moral misliti na to, toda vedno sem pozabil. Bog nebeški vedi, da je res! Živ ne pojdem odtod z mesta, če lažem! Tu torej vidite, kakšno krivico mi delate. Ni se zgodilo iz pomanjkanja, saj imam kredita, veliko kredita pri Ingebreutu in Gravesenu, večkrat sem imel tudi dovolj denarja v žepu in si vzlic temu nisem kupil jedi, ker sem pozabil. Ali me slišite? Ničesar ne rečete, ne odgovorite, ne stopite stran od kamina, kar stojite in čakate, da bi odšel..."

Prišla je hlastno k meni in mi ponudila roko. Poln nezaupanja sem se ozrl vanjo. Jeli pa tudi storila to z lahkim srcem? Ali je storila samo, da bi se me iznebila? Očila mi je roke krog vratu, v očem so ji stale solze. Stal sem nepremično in zrl nanjo. Ponudila mi je svoja usta; nisem ji mogel verovati; čisto gotovo se je žrtvovala — to je bilo samo sredstvo, da bi pospešila konec.

Dejala je nekaj, kar je zvenelo nekako kot: "Saj vas imam vseeno rada!" Zelo tiho in nerazločno je dejala to, nemara nisem prav ališal, mogoče, da ni rekla baš teh besed; a vrgla se mi je s silo na prsi, objela me za kratak hip z obema rokama krog vratu, stopila na prste, da me je lahko dosegla in je ostala tako nemara celo minuto.

Bal sem se, da se morda sili, pokazati mi to nežnost in sem rekel le:

"Kako ste zdajle lepa!"

Drugače nisem rekel. Z vso silo sem jo objel, stopil nazaj in odšel s hrbtom protim vratom. Ona pa je ostala znotraj.

ČETIRTO POGLAVJE

Prišla je zima, ostra, vlažna zima, skoro brez snega, meglena, mrka, vekovečna noč, brez vsakega vetra ves ta dolgi teden. Plin je gorel po cestah skoro ves dan, pa vendar so ljudje v megli zadrževali drug v drugega. Vsi glasovi, zvonjenje cerkvenih zvonov, kraguljički fjakarskih konj, človeški glasovi, udarci kopit — vse je zvenelo tako ubito in rezko v tem gostem zraku, ki je legal med vse in preko vsega. Teden za tednom je minil, vreme pa je bilo in ostalo isto.

Še vedno sem bival tam doli v Domovini. Vse tesneje sem bil privezan na to gostilno, to prenočišče za potnike, kjer sem našel pribežališče vzlic svoji propalosti. Denar je bil že davno porabljen in vendar sem ostal na tem mestu, kakor da imam kako pravico do tega in da spadam tja. Gospodinja ni še ničesar rekla, a vendar me je mučilo, da ji nisem mogel plačati. Tako so minili trije tedni.

(Dolje prihodnjič)

Gorje je sedelo na tleh ko trmasto dete in vzpenjalo roke.

Opekar se je polagoma oblačil in počasi odšel ven. Zdaj je mati tiho, neutolažljivo zajokala.

Ko so se zbudili otroci, si je obrisala solze, predstavljajoč si, da se hčerka povrne in bo spet vse, kakor je bilo, da bi si punca zjutraj med česanjem spet zapoje svojo pesemco: "Zelo dekle, zelo travo čez graščinsko je dobrovo," kar jo ona ošvrkne: "Molila bi rajši!" — Vendar pa ji bo prav za prav všeč, da dekle prepeva, da je vesela in zdrava; huje bi bilo, če ne bi prepevala, če bi hiral in bolehal!

"Se povrne?" je vprašala sama sebe in gledala z okna, če že ne gre.

Pretekli je žalostni teden in Janoušek, ki z nikomer ni apregovoril, je začel nenadno in silovito:

"Ce se povrne, jo spodim! Ne čiste ne sprejemam nazaj. Da, če bi zvedel, da kje služi in potemtakem ni zbežala z njim, s tem tatinskim hlapcem, to bi bilo drugo."

In Janouškova je rekla: "Saj najbrž služi."

"Meniš? Bi bilo dobro. Prav

mogoče, da služi. Kakor sestra Ana; ta se nam je tudi lepega dne zgubila in glej, čez leto se je oglasila..."

Sedeč sredi otrok sta drug drugemu v nemala upanja. Postajalo jima je očito laže.

"Saj tudi ni mogoče, da bi hodila kar tako skupaj. Ne, ni mogoče, da bi se bila kar tako spozabila. Ne verjamem," je pravila opekarica. "Zagotovo kje služi."

"Bog daj! Tudi meni se dozdeva tako."

"Ah da," so pravile opekari-

ce, "človek niti ne ve, čemu vzreja deco."

"No, vsak ima svojo srečko. Opekariji pa so odgovarjali: Vsak ima pač svojo usodo, ki se ji nihče ne ogne, pa če bi se še tolikrat postavil na glavo."

Videli so le korak predse in niso imeli hrpenjenja gledati dalj. Njihovi dnevi so se vlekli drug za drugim in bili napolnjeni z mastno in težko zemljo ter z oostrostjo rdečih opek. Sledili so si enolično in prinašali pod svojo težo le bomo jed in trenutke vroče sreče, ki so jo preživljali v nočeh s svojimi ženami med prvim in drugim ver-zom: svojega ilovnatga šna; malo gorke slasti, iz katere so

se rodili otroci: otroci, ki se nikomur ne oddolže, otroci, ki ti nikdar ne poplačajo ljubezni in ne nikdar ne nagrade za bolečine, ki se ti odtujijo, ko komaj dobro shodijo.

"Ah, da človek ne ve, čemu vzreja otroke! Dostikrat je bolje, da se ne narodijo."

"Prebedaste gosi smo, da bi se nam ne rodili!"

"To znajo le bogate, reva mora vse pretrpeti. Rodi, dokler ne omaga, možkim pa je figo, samo da dobe, kar hočejo..."

Janoušek je iskal neki papir in ko je potegnil iz mize predal, je srdito zakričal k ženi: "Pištolci ni! Kam si jo dala?"

"Kam bi jo dala? V levem kotu je ležala kakor vselej."

"Ce se nista ustrelila?" je kričnil in se opotekal od mize, grabeč se za glavo.

Zdaj je togotno, neizprosno in sovražno spregovorila tudi mati: "Rajši jo vidim mrtvo, ko osramočeno, njena mati sem, lahko to rečem!"

"Ustrelila!" je šepetal opekar in krepke in težke roke so se mu tresle.

"Da," je govorila Janouškova, "če bi se vrnila onečastena, jo požnem. Brez smiljenja. Da, nimam več hčerke Franciške!"

"Mogoče leži kje ustreljena in pokrita z igličevjem, nekje v hosti." Janouškov glas je padel na tla ko ranjena zver.

"Ce leži, leži," je rekla opekarica. "Kakor si postelješ, tako ležiš." Utihihla sta.

"Kakor sestra Ana," je pomislil Janoušek in srce mu je drevenelo. Obračajoč se k otrokom, je nadaljeval: "Vaša teta Ana, moja sestra, je bila, ko da bi jo naslikal. Tudi Ana je s tri-najstimi leti ušla zdoma. Kaj je delala in kje je bila, ne vem, ni nam povedala. Ali čez kaka štiri leta se je vrnila, bila je vaa v paradi... Vprašali smo jo: 'Zakaj si ušla, Ana?' Ona pa je odgovorila: 'Tako, prijelo me je in morala sem... Nemirno kri imam, mogoče po kom v rodu...'"

"Kaj pa je to, kar te kliče? Kje je to?"

"Kje? Glas je, zdaj se oglaš"

Slika kaže razvaline vlaka New York Central železnice, ki je skočil iz tira v bližini Little Fallsa, N. Y. Trideset potnikov je izgubilo življenje v nesreči.

tu, zdaj tam in največ sredi srca." In ko jo tako sprašujemo, nam pove oče tole: Zdaj vidim, po kom imaš kri: babica je bila brusarčeva hčer. Zbežala jim je in se poročila z dedom...

Otroci so poslušali z odprtimi usti. Kar so pomnili, jim je oče zdaj prvič pripovedoval tako na dolgo.

Janouškova je poznala to zgodbo, a nikdar je ni prav zanimala. Zdelo se je, da pospravlja; ropotala je s posodo in čeprav je bila nedelja, počitek od hlapčevskih opravil, je vendar namočila krtačo in pomivala. Ko jo je obrisala s cunjco, se je oprla. Srd jo je minil.

Zdaj je pokleknila sredi sobe in rekla: "Molimo za rajno dušo: V imenu Očeta, Sina in sv. Duha, Amen. Oče naš, ki si v nebesih..."

Pokleknila so in ponižno in s solzami v očeh molili za Franco.

Karel Novy.

Lovska dogodivščina

Lovec ranjenemu gonjaču: "Zelo mi je žal, da sem vas ranil. Kako se pišete?"

Gonjač: "Medved."

Lovec: "Ni mogoče? Medved se pišete? Nate sto dinarjev. Zdaj se bom vendar lahko pohvalil, da sem vsaj enkrat v svojem življenju medveda ustrelil!"

MODERNI PLINSKI ŠTEDILNIK

Kupila sem modern plinski štedilnik, ker je PRVI vrstjen v opremi za kuhanje

Moderni plinski štedilnik PRVI v prodaji, ker prvovrsten v opremi!

- 96 iz 100 družin kupi plinski štedilnik, ker modern plinski štedilnik
- 1. Prvi v ekonomiji! Stane manj za kupiti—stane manj v obratu.
- 2. Prvi v hitrosti! Najhitrejša kuha na krovu kolikor je znano.
- 3. Prvi v prožnosti! Daje kakršnokoli gorkoto želite takoj.
- 4. Prvi v krasoti! Slavni narodni izumitelji so ustvarili ta moderni plinski štedilnik.
- 5. Nenadkriljiv v čistosti, udobnosti in hranitvi opreme.

EDINO MODERNI PLINSKI ŠTEDILNIK IMA VSE PREDNOSTI

Samo-žigalni vrhni gorilce... Ni treba užigalce, ne čakanja. Veliki gorilce... Najhitrejša vrhna kuha na krovu peč kolikor znano. Avtomatična kontrola gorkote v peč... Jamči pravo temperaturo. Prave temperature peč... Drži zaščiteno temperaturo. Težja izolacija... Drži gorkoto peč v peč. Brezdimni pražilec... Odpravi dim, praži z dvojno hitrostjo. Minutna paznost... Vas pokliče kadar je kuhano. Avtomatična kontrolna ura... Ako želite. Pazi na vašo kuhinjo. Odpira in zapira gorkoto v peč—kadar ste odsotni.

OGLEDITE SI TA MODERNI ŠTEDILNIK V VAŠEM BLIŽNJEM PEOPLJEN GAZ URADU

MODERN COOKERY... CONSTANT HOT WATER... SILENT REFRIGERATION... GAS HEATING... THE PEOPLE'S GAS LIGHT AND COKE COMPANY

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETA

Po sklepu 11. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveto in prijete oden, dva, tri, štiri ali pet članov in eno družino k eni naročnini. List Prosveta stane za vse snake, za člano ali nečlano \$4.00 na eno letno naročnino. Ker po člani še plačajo pri assessments \$1.20 na teden, se jim to prijete k naročnini. Torej sodaj ni vroška, roč, da je list predrag za člano SNPJ. List Prosveta je vaša lastnina in gotovo je v vaši družini nekdo, ki bi rad čital list vsak dan. Cena lista Prosveta je:

Za Zdrav. države in Kanado \$6.00	Za Člano in Chicago je \$4.00
1 teden in..... 4.00	1 teden in..... 4.00
2 tednika in..... 3.00	2 tednika in..... 3.00
3 tednike in..... 2.00	3 tednike in..... 2.00
4 tednike in..... 1.20	4 tednike in..... 1.20
5 tednikov in..... nič	5 tednikov in..... 1.20

Za Evrope je..... \$9.00

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja ali Money Order v pisnu in si naročite Prosveto, list, ki je vaša lastnina.

Pojasnimo:—Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član SNPJ, ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list teden, bode moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupaj naročena na dnevnik Prosveto, to takoj naznaniti upravništvu lista, in obenem doplačati dotično vsoto listu Prosveta. Ako tega ne stori, tedaj mora upravništvo znižati datum za to vsoto naročnika.

PROSVETA, SNPJ, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Priročeno pošiljam naročnino za list Prosveto vsote \$.....

1) Ime.....Čl. družine št.....

Naslov.....

Ustavite teden in ga pripilite k moji naročnini od sledečih članov moje družine:

2).....Čl. družine št.....

3).....Čl. družine št.....

4).....Čl. družine št.....

5).....Čl. družine št.....

Mesto.....Država.....

Nov naročnik.....Star naročnik.....

Tam se dobe na željo tudi vsa ustmena pojasnila

Janouškova Franca je pobegnila

(Odlošek iz romana "Samotni Kretin")

Janouškova je prala, pomivala, drgnila posodo s peskom, da bi se svetila, in pomagala pri opekarjih, da bi se kaj prislužila za rodbino kakor vselej, kakor pred letom in pred tednom. Ali če je pred letom in pred tednom čutila smisel svojih dolžnosti, je zdaj tjavendan vstajala s svoje postelje in budila moža: "Vstani, svetlo je že!"

Sedel je na slamnjaco in šel končno v perilu k oknu; gledal je skozenj, kakor bi zgubil nit. "Na kaj misliš?" je vprašal ženo, ko jo je videl stati s povešenimi rokami pri peč.

Ni odgovorila in Janoušek se ji je približal z drsečimi koraki. Stal je pri njej nankrat majhen in ostare.

Stala sta tu roditelja, ki jima je pobegnil otrok.

"Bila je tako majhna in pri-ljudna," je rekel s težkim glasom. "Mislim sem, da pojde v mesto in se omoži nekoč s poštenim človekom."

TISKARNA S.N.P.J.

SPREJEMA VSA

v tiskarsko obrt spadajoča dela

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnike, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvatskem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih

VOĐSTVO TISKARNE APELIRA NA-ČLANSTVO S.N.P.J., DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne

Cene zmerne, unijsko delo prve vrste

Pišite po informacije na naslov:

S.N.P.J. PRINTERY

2657-59 80. LAWDALE AVENUE

Telefon Rockwell 4904

CHICAGO, ILL.

Tam se dobe na željo tudi vsa ustmena pojasnila